

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 633/2018-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Marekom Tauberom, Hviezdoslavova 11, Spišská Nová Ves, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3 S 47/2014-100 zo 17. decembra 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 61/2016 z 23. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Marekom Tauberom, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 S 47/2014-100 zo 17. decembra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo 61/2016 z 23. augusta 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa podanou žalobou z 19. mája 2014 domáhal podľa § 247 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov platného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“) preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu Okresného úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-PO-OVBP2-2014/12672/2391/ŠSS-KAM zo 7. apríla 2014, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie stavebného úradu mesta Kežmarok č. SÚ 4121/2013-Mj z 22. januára 2014. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bola žaloba zamietnutá s poukazom na § 250j ods. 1 OSP ako nedôvodná. Sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že vo vzťahu k sťažovateľovi potvrdil rozsudok krajského súdu.

3.1 Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že správne orgány a súdy dopustili, že aj po 13 rokoch od vydania stavebného povolenia je ešte veľmi ďaleko do ukončenia stavby, ktorú od roku 2006 podľa sťažovateľa ani nestavia stavebníci, ktorému bolo vydané stavebné povolenie, ale jeho otec, pričom tento podľa sťažovateľa nešpecifikovaným spôsobom nepostupuje v súlade s vydaným stavebným povolením.

3.2 Sťažovateľ uvádza: *«V predmetnej veci SÚ (stavebný úrad, pozn.) Mesto Kežmarok vydal dňa 28. 10. 2005 stavebné povolenie č. j. SÚ-476/05-Ja na polyfunkčnú stavbu „Reštaurácia, penzión, bytová jednotka - prestavba a prístavba dokončenej stavby“ a určil lehotu na ukončenie stavby do 12/2008...»*

Podľa § 68 ods. 1 zák. č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“), stavebný úrad môže v odôvodnených prípadoch na žiadosť stavebníka povoliť zmenu stavby ešte pred jej

dokončením. To znamená, že žiadosť stavebníka o zmenu stavby musí byť podaná na stavebnom úrade ešte pred dokončením stanovenej lehoty stav by t. j. do 12/2008 v súlade s bodom 13 stavebného povolenia zo dňa 28.10.2005. V administratívnom spise sa však nenachádza žiadna žiadosť stavebníka v lehote do 12/2008, ktorou by žiadal povoliť zmenu stavby ešte pred dokončením. Je preto záhadou, ako sa mohlo na stavbe ďalej pokračovať a rovnako je absurdné, ako mohol SÚ Mesta Kežmarok vo vzťahu k predmetnej stavbe vydávať ďalšie rozhodnutia, ktorým „schvaľoval činnosť“ stavebníka. Je neprijateľné, ak SÚ Kežmarok skoro po troch rokoch vydá dňa 22.06.2011 rozhodnutie, ktorým predĺži lehotu na ukončenie stavby do 08/2013.»

3.3 Sťažovateľ preto tvrdí, že krajský súd a najvyšší súd «svojimi rozhodnutiami porušili sťažovateľovi právo na spravodlivý súdny proces, pretože sa vôbec nezaoberali vecnými námietkami sťažovateľa uvedenými v samotnej žalobe ako aj v odvolaníu. Týmto postupom súdy vlastne odsúhlasili postup správnych orgánov pri neustálom „predlžovaní“ termínu na dokončenie stavby, ktoré však nemá zákonné opodstatnenie.».

4. Sťažovateľ požaduje, aby mu ústavný súd v prípade vyhovenia jeho sťažnosti priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 € ako sankciu za porušenie základných práv sťažovateľa konaním štátnych orgánov.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 3S/47/2014-100 zo dňa 17.decembra 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu SR Bratislava sp. zn. 8Sžo/61/2016 zo dňa 23.augusta 2018 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu SR Bratislava sp. zn.8Sžo/61/2016 zo dňa 23.augusta 2018 a rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 3S/47/2014-100 zo dňa 17.decembra 2015 sa zrušujú a vec sa Krajskému súdu Prešov vracia na ďalšia konanie.

3. *Krajský súd Prešov a Najvyšší súd SR Bratislava sú povinný spoločne a nerozdielne do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľovi vo výške 5.000,- eur na účet sťažovateľa.*

4. *Krajský súd Prešov a Najvyšší súd SR Bratislava sú povinný spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi doterajšie trovy konania vo výške 303,16 Eur (2 úkony: prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie ústavnej sťažnosti, pričom 1 úkon v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky 655/2004 je 153,50 Eur + 9.21 Eur) do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“*

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9.1 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9.2 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

10. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou v prvom rade považuje za potrebné uviesť, že obsah základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tvoria obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, IV. ÚS 522/2018).

II.A K namietanému porušeniu označeného základného práva a práva krajským súdom

11. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

12. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na

jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

13. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

14. Z obsahu sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnutý rozsudok krajského súdu, bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného najvyšším súdom na základe sťažovateľom podaného odvolania. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv prvostupňovým rozsudkom krajského súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým rozsudkom krajského súdu. Na prerokovanie tejto časti sťažnosti nemá ústavný súd danú právomoc, preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.B K namietanému porušeniu označeného základného práva a práva najvyšším súdom

15. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

16. V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v zmysle čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti a nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Nie je preto zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu všeobecné súdy vyvodili. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska

neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

17. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, pričom jeho súčasťou je aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však, prirodzene, nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (m. m. II. ÚS 4/94), ak každé také rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

18. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (porov. IV. ÚS 127/2012).

19. Základom sťažnosti sťažovateľa adresovanej ústavnému súdu je jeho tvrdenie, že najvyšší súd sa vôbec nezaoberal jeho vecnými námietkami uvedenými v odvolaní adresovanom najvyššiemu súdu.

20. Napadnutým rozsudkom najvyšší súd ako odvolací súd vo vzťahu k sťažovateľovi potvrdil rozsudok krajského súdu, pričom k odvolacím námietkam sťažovateľa uviedol:

„V prípade rozhodovania o zmene stavby pred jej dokončením možno prihliadať len na námietky, ktoré sa týkajú zmeny, ak sa táto dotýka práv, právom chránených záujmov alebo povinností účastníkov stavebného konania.

Predmetom konania o zmene stavby pred jej dokončením bolo výlučne rozhodovanie o zmene (predĺžení) termínu na jej dokončenie. Lehota na dokončenie stavby bola v čase rozhodovania správneho orgánu stanovená stavebným povolením č. SU-476/05-Ja z 28. októbra 2005 a rozhodnutím o povolení zmeny stavby pred jej dokončením č. SU-1791/2011-Ja z 22. júna 2011 do augusta 2013...

Odvolací súd potom námietku, že stavba mala byť dokončená v lehote do 12/2008, pričom správny orgán vydal rozhodnutie č. SU-1791/2011-Ja z 22. júna 2011 svojvoľne, nakoľko stavebník podal v celom konaní len jednu žiadosť o zmenu stavby a to až 29. júla 2013, preto bolo potrebné posudzovať žiadosť stavebníka z 29. júla 2013 ako podanú po lehote, považoval za bezpredmetnú, nakoľko rozhodnutie č. SU-1791/2011-Ja z 22. júna 2011 nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť, pričom toto rozhodnutie nebolo v prekluzívnej trojročnej lehote napadnuté zákonným spôsobom a preto tak žalovaný, ako aj správny súd nemal dôvod pochybovať o zákonnosti tohto rozhodnutia...

Záverom najvyšší súd uvádza, že vzhľadom k tomu, že lehota na dokončenie stavby, ktorá bola predĺžená žalobou napadnutým rozhodnutím do augusta 2015, medzičasom uplynula, z formálneho hľadiska odpadol predmet zásahu do práv a právom chránených záujmov žalobcov, čím de facto odpadol predmet súdneho konania, avšak vzhľadom na žalobné body a všetky ďalšie žalobcami tvrdené skutočnosti, považoval najvyšší súd v záujme právnej istoty účastníkov konania za potrebné, o žalobe/odvolaní meritórne rozhodnúť.“

21.1 Podľa názoru ústavného súdu sú skutkové a právne závery najvyššieho súdu úplné, dostatočne jasné, ale aj presvedčivé. Nijaké známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti nevykazujú. Námietky, ktoré vzniesol sťažovateľ proti postupom a rozhodnutiam správnych orgánov v rámci správneho súdnictva, sa netýkali správnym

súdom preskúmaného rozhodnutia, t. j. rozhodnutia stavebného úradu mesta Kežmarok č. SÚ 4121/2013-Mj z 22. januára 2014, ale iného rozhodnutia stavebného úradu mesta Kežmarok (rozhodnutia č. SU-1791/2011-Ja z 22. júna 2011), preto sa im nemohol venovať tak, ako si to predstavoval sťažovateľ.

21.2 Nad rámec uvedeného ústavný súd podotýka, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu v konečnom dôsledku potvrdil rozhodnutie správneho orgánu, ktorým bola predĺžená lehota na dokončenie stavby, pričom táto lehota medzičasom uplynula. Ak v konkrétnej procesnej situácii sa porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa posunie do výlučne teoretickej roviny, ústavný súd sa vyhranene prikláňa k odmietnutiu v takejto veci rozhodovať, a to aj s poukazom na princíp minimalizácie zásahov do právoplatne skončených konaní a na hospodárnosť konania (m. m. IV. ÚS 242/08, III. ÚS 875/2016).

22. Na tomto základe ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Po odmietnutí sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2018